

Есперантска Младежъ

ОРГАНЪ НА УЧЕНИЧЕСКИЯ ЕСПЕРАНТСКИ СЪЮЗЪ

8

МАЙ

ВАРНА,
Печатница „Войниковъ“
1926.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Въ новъ периодъ — за нова дейность — Ц. Комитетъ
 2. Kial vi amas min? — Преводъ на есперанто
 3. Чангъ Квай — Паралеленъ текстъ
 4. Нашата конференция — П. Цоневъ
 5. Може ли „да се мисли на Есперанто“ D-r Dieterle
 6. Ni Laboru — Sunlevigho-Разградъ
 7. Р а з н и
-

СЪИДЕЙНИЦИ УЧАЩИ СЕ.

На 15 16 и 17 Августъ т. г. въ гр. Варна ще се състои I-я Конгресъ на Ученическата Есперантска Лига въ България. Гответе се и масово го посетете! Ако е пропуснато да ви се изпратятъ присъединителни декларации (alighiloj), искайте такива отъ секретаръ-касiera на Комитета на I-я!

Всѣкакви запитвания относно I-я конгресъ на У. Е. Л. да се отправятъ до секретаръ-касiera на Конгресния Комитетъ — **МИХАИЛЪ ШЕКЕРДЖИЕВЪ, УЛ. Х. ДИМИТЪРЪ № 37. ВАРНА.**

На настоятели се прави 20% отстъпка.

Всичко да се изпраша на адресъ:

А. Коюмджиевъ, „Войнишка“ 12 — Варна.

Esperantista Gejunularo

Органъ на Ученическия Есперантски Съюзъ

Въ новъ периодъ — за нова дейность.

На 4 и 5 Май т. г. въ гр. В. Търново се състоя I-та конференция на Ученическата Есперантска Лига въ България. Тоза бѣ първия съборъ на ученическитѣ есперантски дружества и първия нашъ празникъ — за учащата се есперантска младежъ въ страната, на който ние можахме да си подадемъ съдействически рѣце, да си говоримъ за всичко що ни интересуваше и еднакво занимаваше. Тукъ за пръвъ пътъ ние ученицитѣ — есперантисти можахме да се разберемъ и наложимъ своето — ние можахме да докажемъ че У. Е. Л. трѣбва да съществува, че това е нашето желание, че най-после сами ние ще разрешаваме задачитѣ на У. Е. Л. И тукъ, за радостъ, можахме, защото трѣбваше, да видимъ себе си, да видимъ що сме, да видимъ силитѣ си, та да налагаме въ последствие своята амбиция.

И, за радостъ казваме, ние видѣхме себе си силни, ние видѣхме себе си достойни за самостоятелна работа борци — и разисквахме по много най-належащи въпроси и давахме тѣхното положително разрешение. Положително казваме, защото ние давахме разрешения и си ги налагахме — въпроса за съществуването на У. Е. Л. въ България, въпроса за органа ни „Есперантска Младежъ“, въпроса за ръководството на Лигата и пр. и пр. — въобще въпроси, които се разгледаха безъ всѣка външна намеса и налагане на външно мнение.

Докато преди конференцията често се внасяха смутове въ организацията ни, докато нѣкои я зле критикуваха, докато ние се колебаехме и не можехме да кажемъ своето твърдо „да бжде“ (защото не се знаехме) сега, следъ I-та наша конференция, въ насъ нѣма вече колебания, нѣма страхъ, липсва несигурность, неположителность, а има твърдость и наложителность; сега ние разбираме, че всичко що ни е спъвало преди конференцията се губи и ни се доказва че истината побеждава.

Разпадени борци, предани самоотвержени последователи и дейци ние съ I-та си конферен. турихме край на единъ неопределенъ, не положителенъ животъ на нашата У. Е. Л. а тогава ние създадохме новия животъ на нашата Лига — периодъ въ който тя почва по-смѣло, по-сигурно и по-самостояно наложително своята дейность.

Предъ насъ е тоя периодъ! Предъ насъ е новия животъ на нашата У. Е. Л. Обнаружени съ по-голѣма твърдостъ, съ по-голѣмо желание за истинска, искрена служба на дѣлото ние трѣбва да разберемъ добре всичко това и съ по-голѣмъ жаръ подемемъ по-смѣло нашата борба.

Какво ни предстои? Какво се изисква отъ насъ сега, въ ново-отпочнатия периодъ въ живота на нашата Лига? Къмъ каде да насочимъ силитѣ си?

Сега е къмъ края на учебната година. Презъ тая учебна година дали можахме или не да създадемъ нѣщо това сами си знаемъ, но ще трѣбва да отбележимъ само едно именно, че кжсото време на дейность въ У. Е. Л. не ни позволи да проникнемъ навсѣкжде и поради редъ причини нашия зовъ за обединение на всички сили ученико-есперантски, въ У. Е. Л., не можа да бжде чутъ отъ съидейници изъ много градове, кждето ученико-есперантското движение е достатъчно, даже много силно. Такива сж градоветѣ: Плевенъ, Враца, Габрово, Горна Джумая, Луковитъ, Русе, Ямболъ и др. и др. Може би въ тия градове нѣма отдѣлни ученически есперантски д-ва, но сигурни сме че такива можеха да се основатъ, а това не се направи. Но както и да е! — кжсото време на дейность казваме въ У. Е. Л. не даде възможность да се разберемъ. И това не ни отчайва! И това ни асѣва по-голѣма надежда, че бждащото на нашата У. Е. Л. ще бжде по ясно и че ние ще се разберемъ — ние ще можемъ да се пропиемъ отъ съзнанието, че ние трѣбва непременно трѣбва да се обединимъ, за да бжде дейността ни по-плодотворна.

И, какво ни предстои, казваме? Сега е край на учебна г. — време, презъ което, ако се оставимъ, не можемъ да направимъ нищо. Но ние не трѣбва да се оставяме! Ние можемъ да кажемъ, че нѣма за насъ „сезони за дейность“ а че ние можемъ навсѣкжде и винаги да работимъ! Ето какво най-лесно можемъ да вършимъ: да пазимъ друже-

ствата си, да подържаме тѣхния духъ, да запазваме тѣхната организационна сила, та така да подържаме и мощта на У. Е. Л., а при започване на новата учебна година да бъдемъ готови и не се реорганизираме, а направо отпочнемъ по-нататъкъ нашата дейность. — Това трѣбва да правимъ сега и силитѣ ни натамъ главно трѣбва да бъдатъ насочени — *ориантираностъ!*

Прочее, намъ наскоро предстои I-ви конгресъ, на който нека всички масово се стечемъ и *решимъ(!)* тѣй както желаемъ — самостойно!

Централния Комитетъ.

I. Akuraster.

Kial vi amas min? ...

Kial vi amas min — la homon del sensagheco? ...
Chu mi scias kie kreskas la rozoj, ke per ili mi ornaru vian oran hararon kaj junan bruston? Chu mi konas la vortojn del amo por ekparoli ilin al vi dum horoj del soleco, kiam vi revas pri la fabela felicho de viaj princinoj? ...

Ho! — Mi nenion havas: nek rozojn, nek florojn, nek karesojn ...

Kial vi amas min? — Chu vi revas azili en iu paca, trankvila angulo, kaj tie elvivi vian vivon — forpasanta kiel flava, lacigita, aĵtuna tago? ...

Nenion, nenion mi havas! ...

Mi konas la vojon inter shtonegoj kaj abismoj; mi amas la nokton, la mallumon kaj la solecon, kaj volas eterne vagadi — dezirante eternan lukton ...

Kaj frue aĵ malfrue ghi — la lukto — enmetu min mezen de siaj mortintoj, kaj elputros mi tie sola kaj forgesita ...

Kiu vin tiam karesos, kaj kiu al vi parolos pri l'amo?

Kial vi amas min — la malsanan homon? iru tien, kie la sanaj homoj kantas kantojn kaj kolektas florojn — tie vi trovos vian printempon! ...

... Char chirkaŭ mi, via amo estingos kiel flameto en la nokta mallumo, kaj nenio povas disbruligi ĝin en hela fajro!

— La amo volas florojn, verdajn kampojn kaj oron, kaj mi estas malriĉa: la sola mia trezoro estas miaj pensoj, sed .. ankaŭ ili estas sensaghaĵoj ...

Kial vi amas min? ...

Kial vi amas min, se al vi ne plachas la larmoj kaj chagrenoj? ...

La mondo priridas la ploron kaj suferon — ankaŭ vin kaj min ...

Kial vi amas min?

Kial? ...

Burgas.

Tradukis Poppi.

Чангъ-Квай.

Живѣлъ въ Китайъ мѣдрецъ Чангъ-Квай. Отъ вси страни се стичали: хора при него и си отивали съ радостни, чисти души. По единъ, чуденъ начинъ изчезвало бремето на душитѣ имъ.

Дошълъ при него веднажъ единъ: всекѣлецъ и му казалъ:

— Учителю, изгубихъ мира на душата си! По-рано бѣхъ радостенъ, леко ми бѣше на душата, а сега чувствувамъ такава тежина, че даже не ми се и работи.

— Отъ кога почна да усѣщашъ това?

— Откато единъ търговецъ купи мѣсто до жотъ нива. А пъкъ азъ отдавна желяхъ да купя това мѣсто, за да разширя нивата си! Но той го купи. И ана, че той никога нѣма да ми го продаде, защото е богатъ. Тѣй го ненавиждамъ сега! Учителю, кажи ми, какво да права.

— Кжде е нивата ти?

— Не много далечъ.

— Да отидемъ тамъ.

Chang Kiaj

Vivis en Hinujo la saghulo Chang-Kiaj. El chiuj landoj oni kunvenighis che li kaj revenis kun ghojigitaj, puraj animoj. Per unu mirinda maniero malaperis la shargho de liaj animoj. Foje che li venis unu terlaboristo kaj diris al li:

— Edukisto, mi perdis la trankvilecon de mia animo! Antaŭe mi estis tre ghojema, al mia animo estis facile, kaj nun mi sentas tian shargonon, ke eĉ mi ne laboremas.

— De post kiam vi eksentis tion?

— De tiam, kiam unu komercisto achetis lokon apud mia grenkampo. Mi delonge deziris achetix ĝin, por vastigi mian grenkampon. Sed li achetis ĝin. Mi scias ke li neniam vendus ĝin al mi, ĉar li estas riĉa. Nun mi tiel malestimas lin! Edukisto, diru al mi, kion mi faru.

— Kie estas via grenkampo?

— Ne tre malproksime.

Мждрецътъ разгледалъ нивата му. Следъ това разгледали и мѣстото на сѣседа. Тамъ имало прострени за сушене копринени платове.

— Кжде е сега търговецътъ? — попиталъ Чангъ-Киай.

— Въ града. Ще се върне до-вечера.

— Следъ единъ часъ ще за-вади силенъ дъждъ. Той не ще може да се върне отъ града, за да спаси платоветъ. Всичко ще се изхаби, и той ще се опропа-сти. Сега влѣзъ въ земята му и ги прибири подъ стрехата.

Отишълъ си мждрецътъ.

Земедѣлецътъ, макаръ въ не-доумѣние, направилъ каквото му казалъ мждрецътъ: душитъ му били за него свещени.

Следъ нѣколко дена той пакъ посетилъ мждреца и съ благого-вѣние го поздравилъ. Мждрецътъ мълчалъ.

— Любезни учителю, не знамъ, каква чудна промѣна стана въ мене! Сега съмъ съвсемъ другъ! Не Испитвамъ вече никаква ум-раза къмъ сѣседа. Нека си има земята! Той не ми изглежда ве-че тъй лошъ, както ми се чине-ше по-рано. Даже почвамъ да го обичамъ!

— Ти почна да го обичашъ, защото спаси скжнитъ му копринени платове. Ако искашъ да обикнешъ нѣкого, когото мрав-вишъ, направи му добро.

— Ni iru tien.

La saghulo trarigardis lian grenkampon, kaj poste la lokon de lia najbaro. Tie estis eten-igitaj por sekigo silkaj shtofoj.

— Nun kie estas la komer-cisto? — demandis Chang-Kiaj.

— En la urbo. Li revenos chi-vespere.

— Post unu horo ekpluve-gos. Li ne povos reveni el la ur-bo por savi la shtofojn. Chio defektos kaj li pereighos. Nun vi eniru lian lokon kaj forprenu llin sub la tegmenton.

La saghulo revenis. La ter-laboristo konsternighis, sed li fa-ris tion, kion la saghulo diris al lil Liaj vortoj por li estis sanktaj.

Post kelkaj tagoj li ree vi-zitis la saghulon kaj respektete salutis lin. La saghulo silentis.

— Afabla Edukisto, mi ne scias kia mirinda shangho oka-zis en mi! Nun mi estas tute a-lia! Mi jam sentas nenian mala-mon al mia najbaro. Estu la te-ro lia! Li ne shajnas al mi tiel malbona, kiel shajnis al mi pli frue. Ech mi ekamas lin!

— Yi kemencis ami lin, char vi savis loajn silkajn shto-fojn. Se vi volas ekami iun, ki-un vi malamas, faru al li bonon.

Petl

ОРГАНИЗАЦИОННИ

Нашата конференция.

Ученическата Есперантска Лига, която едва преди 10 месеца почна своя организационен живот и се формира като такава, има своята първа конференция тази година, от 4—6 май в гр. В. Търново. Още млада едва закрепнала организация тя уреди (може смело да се забележи това) небивала и неочаквана дори, по блескавото изнасяне — конференция. И това може само да ни радва, да ни окуражава и подтиква към по-усилена и трескава дейност за организиране на всички ученически есперантски сили. Тази първа ученическа есперантска конференция доказва за сетен път, че учащата есперантска младеж се е здраво сплотила, организирала и че вече се числи в редовете на другите ученически организации. Тя доказва, че Лигата не е безжизнена, безкръвна организация, а организация размахваща волно своите крила със своя идеен живот, а нейните адепти смело крачат напред прегърнали единствената само мисъл: да помогнат на своите близки, да дадат и тяхната данъчност чрез есперанто за благо на човечеството. Нанстина, тя беше ту бурна, ту инцидентна-израз на смелия дух на младежа — ту скромна и безшумна, все едно — обаче тя остави мили и неизлечими спомени в душите на всички, тя подкрепи вратата в постигане на идеала . . .

Конференцията се откри на 4 май 9 часа преди обяд, съвместно с окръжната такава, на Бълг. Есп. Д-во. След откриването ѝ, благодарение поканите на местната група „Flamto“, а също и на клон на Б. Е. Д-во „L и m o“ се поднесоха множество поздравления от разните културни организации и официални власти, които, като че, вдъхвайки ни още по-голяма вяра за работа в бъдеще, обещаваха своята подкрепа и съчувствие. Прочетоха се също множество поздравителни конференцията телеграми от есперантски и други д-ва, а също и от въздрж. конференция в Ст.-Загора. След обяд се чете рефератът на тема: „Есперанто, младеж и есперантизъм“, който имаше голъмата заслуга, че благодарение критиката и дебати-

тъ се изясни добре тази тема, особено интерната идео. Относно дебатитъ по реферата нѣма да се спирамъ, а ще пристѣпя направо къмъ разглеждане решенията и взетата резолюция. На 5 май сутринята дадохъ отчети: 1) за дейността и живота на Лигата — секретарь-каснера на Цент. комитетъ, 2) за дейността на редац. комитетъ — също секр.-каснера и 3) председателя на контролната комисия за констатациитъ при направенитъ ревизии на Ц. и Р. комитетти, които, също както и другитъ отчети и дебатитъ по тѣхъ — не ще печатаме.

Единствениятъ въпросъ, който най-много интересуваше младежа-есперантистъ е именно въпроса за съществуването на Учен. Есп. Лига и нейния боевъ органъ „Есперантска младеж“. Този въпросъ бѣше най-болния и изискваше сякашъ своето разрешение отъ конференцията. И той не остана неразрешенъ. Неговото значение и важностъ изпъкна въ най-голяма ясностъ, когато следъ обедъ на 5 май, се постави на разглеждане. Говориха делегатитъ на всички клонове (а тѣ бѣха около 60). Интересътъ и значението които отдаваше всѣки единъ клонъ, чрезъ устата на своя делегатъ, явно свидетелствуваха, че този въпросъ дълбоко ги е засегналъ, особено сега. И тѣ говорѣха съ увлечение и жаръ, изказвайки редица мнения, кои по-близки по същностъ, кои по-далечни или прѣотиворечиви едно на друго. (Би било уместно да се цитиратъ всички изказани мисли но понеже се изисква много мѣсто то азъ ще се помѣча да ги сведа и обобща къмъ по-близки и сродни мнения, които и ще изложа тука):

Ще отбележа най-първо мнението на Б. Есп. Д-во за Лигата и „Есперантска младеж“ казано отъ г-нь Колевъ — секретарь на Б. Е. Д-во, изпратенъ като делегатъ на конференцията. Той каза всичко онова съ което на нѣколко плати в. „Есперанто“ се занимава въ последн. броеве, а именно: Съгласно резолюцията на V конгресъ на Мл. Есп. Съюзъ (която г-нь Колевъ чете на конференцията) Ученич. Есп. Лига е колективенъ членъ на Б. Ес. Д-во и като така съгласно резолюцията не може да издава свой самостоятеленъ органъ. А ако тя (лигата) иска да има органъ, въ който да печата статии или разглежда организационни въпроси то в.

„Есперанто“ ѝ дава отдѣлна колона. „Есперант. младеж“ трѣбва да спре да излиза.

София. Говори Авгарски — поддържа резолюцията издана отъ Соф. Уч. Д-во и печатана въ в. „Есперанто“, а именно: „Есперантска младеж“ да спре, като се изиска колона отъ в. „Есперанто, кждето да се печататъ статии засягащи Лигата. Да се избератъ съредактори — ученици при в. „Есперанто“. Студентитѣ да не влизатъ въ Лигата“. Ще отбележа още тука, че сега въ Редакционния комитетъ не влизатъ не ученици, а въ Цен. комитетъ само секрет-касиера е неуучащъ. Конференц. се занима съ последния и следъ дълго обсъждане се реши щото той да остане пакъ като секрет-касиеръ и работи тъй усърдно и ревностно както до сега.

Радомиръ — Д-во „Фајгео“ — изпрати писмо съ следното съдържание: „Лигата да съществува, „Есп. младеж“ да спре. За студентитѣ държимъ неутрално положение“.

Търново. Прочете се резолюция изработена отъ окръжната конференция сега — съ следното съдържание: „Ако на Учен. Д-ва училищнитѣ власти позволяватъ да се присъединяватъ къмъ Б. Е. Д-во — нѣма нужда отъ Лига, но щомъ сега не позволяватъ, то Лига непременно трѣбва да има. А тя (лигата) като отдѣлна организация съ свой животъ трѣбва да има свой органъ, какъвто е „Есперантска младеж“ Досегашното списване на „Есперантска младеж“ не удобряваме, нека за въ бъдеще се измени характера на списването.“

Бургасъ. Станчевъ — Уч. Есп. Лига трѣбва да съществува, тя трѣбва да има органъ. „Есперантска младеж“ да продължава да излиза до конгреса, като за следнитѣ броеве се даде друга насока на списването. Досегашното списване не удобряваме.

Разградъ. Недѣлчевъ — констатирамъ, че до сега се изказаха 7 д-ва въ полза на „Есп. Младеж“ — нейното излизане, а само 2 за спирането ѝ. Следователно „Еспер. Младеж“ трѣбва да излиза и пакъ играе своята пропагандна роль между учащитѣ. За статията помѣстени въ нея, ще кажа, че повечето отъ тѣхъ отговарятъ на подобно списание, но малко сж онези, които нѣкои напълно отричатъ. „Есп. Младеж“ намира своя пласментъ, само за това, защото задоволява духа на младежа. Ние младежитѣ-

есперантисти искаме да хвърчимъ, да летимъ. Ние сме agloj, обаче безъ списание ний сме agloj безъ криле. И нашитѣ криле е нашия органъ. За студентитѣ ще кажа, че трѣбва да влизатъ въ Лигата. Тѣ сж още ученици и живеятъ съ ученическитѣ мечти и идеали. Тѣ не сж почувствували още ударитѣ на живота. Нека останатъ въ Лигата!

Почти въ сжщия духъ се изказиха делегатитѣ на следнитѣ два: Сливенъ, Севлиево, Варна, Орхание, Провадия, Търново, чийто мнения обобщилъ Недѣлчевъ. Ще отбележа още за Варна — Желѣзковъ: Учен. Есп. Лига трѣбва да има органъ, който да бжде като обединително звено между учащитѣ. Сега „Есп. Младеж“ не може да спре, тя трѣбва да дочака конгреса, който ще си каже думата; и — Орхание — Гроздановъ: Нѣма конкуренция между в. „Есперанто“ и „Есп. Младеж“, защото една е органъ на Б. Е. Д-во, а другия на Уч. Есп. Лига, и ако една не намира почва въ другата организация, то е защото тѣ сж органи на различни организации, съ различни нужди. Старитѣ сж съ по-консервативни идеи и тѣ не разбиратъ свободолюбивитѣ младежи. „Есп. Младеж“ да се издава и то въ провинцията, защото инѣкъ би станало централизация.

Отъ всички мнения изказани по отношение Лигата и органа ѝ „Есп. Младеж“ може да се изведе следното заключение.

1. Учен. Есп. Лига, плодъ не на моментни обстоятелства и положения, а рожба на живота и колективния трудъ на ученицигъ-есперантисти има своя *raison d'être* и *като така тя трѣбва да сжществува*.

2. Всѣка организация извоювала своето право на сжществуване и водяща свой самостоятелъ, трескавъ животъ трѣбва да има органъ който да изразява пейната сжщностъ нужди и цѣль.

3. „Есп. Младеж“ да излиза до конгреса, като се подобри списването ѝ. Конгреса да се занимае съ бждащето ѝ излизане.

4. Да се помоли Б. Е. Д-во чрезъ г-нъ Колевъ да не се занимава вече в. „Есперанто“ съ „Есп. Младеж“. И се почне единъ новъ, подходящъ за дветѣ организации животъ.

Разгледа се още въпроса за отношенията ни към другитѣ организации и се предослави на Ц. К. на Лигата да направи нужната молба до Ц. Н-ва на другитѣ организации за подкрепа, пропаганда и съвмѣстна дейность.

Следъ всички тѣзи разисквания и решения на 5 май конференцията се закри въ 7 часа вечерта.

Секретаръ на конференцията П. Цоневъ

D-r Dieterle.

Може ли „да се мисли на Есперанто“?

(Научна Студия)

Този въпросъ като че ли е само частъ отъ по главния такъвъ: „може ли въобще да се мисли на чуждъ езикъ“? Твърде често се чува отъ страна на учителитѣ по чужди езици, а също и отъ страна на филологитѣ изискването, какво: учениктѣ трѣбва да усвоява чуждия езикъ по такъвъ начинъ што да привикне къмъ мислене на този езикъ. Какво се цели и желае съ това изискване?

Изглежда малко странно, че констатирамъ възможността да се отговори на нашия въпросъ и съ „да“ и съ „не“. Отговора ще зависи преди всичко отъ обстоятелството какъ именно се разбира самиятъ въпросъ. Последниятъ неуредуженъ отъ по-нататъшни обяснения на всѣва цена трѣбва да бжде отреченъ. И ето защо: обикновено не мисливъ по думи и фрази, никой не мисли даже и на своя матеренъ езикъ. Азъ мисля въ образи, които изговаряйки после трѣбва „да облека въ думи“. За самото мислене менъ не са нуждни ни думи, ни какъвъ и да е езикъ. Когато мисля азъ само душевно виждамъ нещо. Напр. никой не мисли: „утре ще дойде моя приятель“. Съвършено безразлично дали респективното лице е германецъ, англичанинъ, италиянецъ, японецъ или отъ каква и да е друга нация, то, мислейки за това веднага въ своя душевенъ миръ вижда образъ, вижда своя приятель, въобразява си утрешния денъ, пристигането на приятеля си, ведно съ различни външни обстоятелства.

Този процесъ, разбира се, става твърде бърже, по бързо дори отъ скоростта на свѣтлината, именно съ скоростта на мисълта, която стана пословична като най-голяма скоростъ. И само за мисълта за утрешнотоидване на приятелтъ никой не се нуждае отъ думи или езикъ. Отъ думи се нуждае — разбира се! — само въ момента когато иска да предаде другиму това, което преживѣва, чувства, вижда вътрешно. Той чувства потребностъ отъ спомагателни средства; когато пожелае да покаже вътрешния образъ, или група образи, които сами по себе си не принадлежатъ къмъ никой езикъ, ни къмъ матерния на говорещия, ни къмъ тоя на чужденеца, съ който той иска да говори.

Самата мисль за себе си като че ли е съвършено голъ обектъ, гола фигура, която азъ виждамъ въ себе си, невидимъ образъ за другито. И желаяйки да го изложа азъ трѣбва да инвестирамъ въ думи образтъ т. е. азъ се нуждаю отъ облекло което прави вътрешния образъ на моята душа чувствителенъ, видимъ или — привидно; понеже азъ го предавамъ на личности — чуваемъ. Фактически е само „привидно чуваемъ“ защото той веднага въ другия събеседникъ, благодарение схванатия звукъ на думата става вътрешно също видимъ както и у менъ. Другиятъ не чува мисль а само звукове, които веднага за него ставатъ мисли защото събуждатъ и въ него съответния вътрешенъ образъ. Много удачно немския езикъ говори, че хората „въплотаватъ мислитѣ си въ думи“, прочее, обличането въ думи е като че ли едно инвестиране. Облекла сѫ различнитѣ думи на езика. Всеки езикъ е сякашъ гардеробъ, който съдържа за всѣка мисль и отношение на мисль, подходящо облекло, годно да напразни мисълта усвояна отъ събеседника; само отъ него, разбира се, защото другоезичника се нуждае отъ друго инвестиране, отъ инвестиране на мислитѣ въ думи отъ своя езикъ.

Когато желая да предамъ мисль просто на мой сънародникъ, този процесъ на обличане въ думи, процеса на инвестирането става твърде бърже, следствие навика придобитъ отъ детинство. Напр. азъ веднага намирамъ за различнитѣ мисли и образи съдържаеми въ фразата „утре ще дойде моя приятель“ подходящитѣ облекла отъ голѣмия провизионенъ складъ отъ думи.

Скоро, обаче, се констатира че процеса става толкова по-бавенъ, колкото по-дълбоки сж мислитѣ, колкото повече мисли се обематъ отъ важни „идеи“ които виждаме повече или по-малко ясно въ нашата вътрешностъ, но за които — дори и въ матерния си езикъ — не съвсемъ моментално намираме точнитѣ думи. Понякога даже ние съвсемъ не успѣваме достатъчно да изразимъ това което виждаме душевно, понеже фактически въ душата ни съществуватъ мисли, образи, за които не намираме инвестирющитѣ думи. Ако наистина бихме мислили на езикъ, то ние бихме мислили само за предмета и неща веднага изразили. Прочее, главния изводъ: човекъ никога не мисли на какъвъ и да е езикъ, не дори и на матерния си езикъ. Привидно работата е свършено друга ако се касае за абстрактни мисли. Като че ли абстрактната мисль не е придружена отъ конкретенъ — разбира се вътрешенъ — образъ. Обаче всѣка абстракция е свързана съ кой и да е конкретенъ, реаленъ образъ, макаръ често и твърде неясенъ. Но менъ не ми се ще да утекчавамъ съ психологични и лингвистични проблеми.

Нека отново се повърнемъ на факта какво думата е облекло и да си представимъ положението, когато искаме да изразимъ мислитѣ си на чуждъ езикъ. Изразявамъ мисльта си първо съ думи отъ матерния си езикъ — устно, писмено или само обмисляйки думитѣ — азъ поставямъ облеклото отъ моя провизионенъ складъ отъ думи, а после обмислямъ: какво облекло отъ другия националенъ езикъ, на който желая да говоря възъ съответствува на това отъ моя матеренъ езикъ. Може би отъ части познавамъ чуждитѣ национални думи. Ако ли не то въ началото на иностранния провизионенъ складъ — иностранния речникъ, лексикона, намирамъ необходимитѣ изрази. И ето азъ опитвамъ сравнявайки следното за българската дума „приятель“ въ френския езикъ отговаря „ami“. Моментално извличамъ мисльта „приятель“ отъ националното облекло и ѝ поставямъ иностранното „ami“. Колкото по-сръченъ съмъ по отношение „чуждото облекло“, толкова по-бързо ще съумея да облека или съблека мисльта си. Постепенно сръчността се увеличава, но голѣма частъ отъ шухриращите чуждитѣ езици, едва достигатъ голѣма сръчностъ, поради това че сж спъвани отъ неурегулираността на собствената и чужда граматика, отъ национализмитѣ и т. н. Болшинството не достига състоянието въ което веднага и прямо да може да

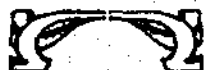
паше и говори на чуждъ езикъ, безъ предварително да е мислило или изразило — изцѣло или отчасти — предстоящитѣ за превеждане фрази или мисли отъ родния езикъ.

Но, ако искаме да говоримъ за това, че за учащиятъ чуждъ езикъ е и става възможно да се скрие процеса на превеждане по такъвъ начинъ щото веднага да може да се намѣри иностранното облекло за мисълта, безъ да се изразява тя предварително на матеренъ езикъ, тогава, като че ли посредствомъ отрязаната фраза може да се говори за това че „мисленето на чуждъ езикъ“ е възможно. Въ тоя процесъ се върви пряко отъ мисълта къмъ чуждия изразъ. Това е възможно и това е именно прицѣлното състояние при преподаване и изучаване чуждитѣ езици.

Приложимъ ли е горния методъ и за Есперанто? Всѣки, който знае, че Есперанто е езикъ отъ една страна съвсемъ сходенъ на европейскитѣ културни езици, а отъ друга страна езикъ безъ граматически изключения безъ . . . „взма“, езикъ въ който отъ единъ коренъ — при помощта на афаксѣтъ — може да се формулиратъ купъ нови, изцѣло и тутакси разумяеми думи, езикъ, който въ замѣна на голѣмъ речникъ изисква логична смисълъ, всѣки който знае това, веднага ще разбере, че 10 пкти по-лесно е „да се мисли на Есперанто“ отколкото на кой и да е националенъ езикъ, при предположението, че се използва съкратената фраза „да се мисли на езикъ“ въ гореносочената смисълъ.

Изъ личенъ опитъ мога да констатирамъ че следъ дъго изучаване не умея тъй добре да мисля на латински и франски езици, както на Есперанто следъ кратко изучаване. На моите начинающа съмишленници азъ давамъ съвета: не изразявайте вашитѣ мисли, когато говорятѣ или пишете на Есперанто, обличайки ги предварително въ родно облекло а после превеждайки ги на Есперанто, но колкото е възможно по-скоро да се обличатъ въ Есперантско облекло. Прочее, въпреки принципащото отрицание на титолния въпросъ, это за всѣчки практичниа съветъ: „Мислете на Есперанто!“

Преведе отъ Есперанто: Д. Костовъ

Ni Laboru!

Karaj gesamideanoj,

Ние, младежитъ, хората съ още чисти и неопетнени сърдца, ние, на които погледитъ сж отправени къмъ идеалното, свѣтлото, трѣбва да заработимъ и да поддържаме съ младежески жаръ свойственъ само на насъ, всѣко наше начинание.

Ние печелимъ все по-вече и по-вече адепти, нашата Лига все по-вече, и по-вече расте, неимоверно се засилва. На насъ е нуженъ центъръ, нужна е ядка около която ние да се сплотимъ и да заработимъ—това е нашия органъ.

Въ конференцията ние много добре показахме че наистина сме готови да го поддържаме — сега всичко на дѣло. Не трѣбва само да критикуваме, а да разберемъ същността и да си помагаме.

Amikoj,

Ние трѣбва да покажемъ предъ възрастнитъ до конгреса, че наистина „Есперантска младежъ“ е органъ достоенъ за съществуване и, че той е необходимъ.

Ние не трѣбва да се обезнадеждаваме и не трѣбва да забравяме, че ние сме „esperantoj“, „esperantoj“, хора на надеждата, на тая надежда, която е основа на всичко.

Ние сме младежта, на която погледитъ сж обърнати винаги напредъ и напредъ, ние сме хората, които не познаватъ компромиситъ, ние носимъ въ нашитъ сърдца само „зелената петолъчна звезда“ която всички чувстватъ, която блещукайки, топли нашитъ сърдца и дава направление на нашитъ мисли и дѣла.

Другари,

Нашитъ погледи сж обърнати къмъ новиятъ изгревъ, който открива все по-нови и по-нови перспективи, хоризонти, полета за работа.

Ако хвърлимъ погледъ на около, ние ще видимъ че всичко е мизерно устроено, обаче, помислимъ ли си, че ние сме „esperantoj“, то съ единъ замахъ на нашитъ крепки и зелени криле, можемъ да отлѣтимъ отъ материалното, грубото къмъ величественото, идеалното което ние гонимъ.

Ние сме „agloj“, чиито криле е нашият органъ.

Ние очакваме „la verdan sunlevighon“, което ще изпраша своите надежда носящи лъчи, които ще стоплятъ сърцата на истинските „verduloj“.

Karuloj,

Нека всички заработимъ и се сплотимъ около сегашното ни слънце „Е. М.“ и да разпратимъ неговите лъчи и въ най-затънтените кѣтчета на България, нека не го само критикуваме а да влѣмъ въ него нашиятъ младенчески жаръ; то трѣбва да бѣде отражение на нашите „esperantaĵo koroj“.

Нитче казва: „Ако искашъ да разберешъ ценността на живота, то дай на този животъ, отъ когото ти винаги вземашъ“.

Да другари, ние вземаме, и ние трѣбва да дадемъ!

Пътятъ ни е доста тъменъ и каменливъ, обаче, ние трѣбва да го огладимъ, ние трѣбва да хвърлимъ въ него, лъчи отъ просвѣта, свѣтлина чрезъ „Е. М.“ и да откриемъ завесата, задъ която се крие свѣтлото бѣдаще „de la tuta homaro“.

Gesamideoj, ni laboru kaj helpu konstante ne lacighante kaj ne forgesante ke ni estas esperantoj!

Р-дъ 7.5.926 г.

Уч. Есп. Д-во „Sunlevigho“ Разградъ.

РАЗНИ

ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТЪ учтиво моли съдействието или прѣатели на У. Е. Л. отъ градовете Габрово, Г. Джумая, Луковитъ, Ямболъ, Враца, Плевенъ, Лѣсковецъ, Горна Орѣховица, Дупница, Нова Загора, Ломъ, Попово и др да го уведомятъ за ученико-Есперантското движение там, като отъ своя страна всѣки се интересува за I-я конгресъ на Лигата, на който желателно е

да участвуватъ всички ученици есперантисти. Комитета прѣварително благодари.

Презъ миналия месецъ е погнана въ Швеция известната въ цѣла Европа авторка на „Векътъ на детето“ Еленъ Кей Покойната бе известна като ревностна застъпница за едно по-добро въпитание на децата.

Миръ на праха ѝ!

Есперанто въ 100 страни. Сега есперанто е разпространенъ въ около 100 страни. Универсалниятъ есперантски съюзъ (U. E. A.) въ Женева, чийто цѣль е практическото прилагане на международния спомогателенъ езикъ, сега има членове отъ 82 страни.

19 международни и 40 национални вестници служатъ за връзка на есперантиститѣ отъ цѣль свѣтъ.

Изъ „*Esperantista Junularo*“.

Есперанто и радиото. Есперанто прогресира постоянно въ радио—сферата. Почти всички по-важни радио—станции въ Европа и повечето въ Америка, въ Азия и въ Австралия даватъ курсове по Есперанто. Нѣкои отъ тѣхъ иматъ седмични програми изключително по Есперанто за чуждитѣ слушатели.

Статистиката показва, че отъ 1 януарий 1923 г. до 1 априль 1925 г. сж се произнесли чрезъ радиото 118 речи (68 за Есперанто и 50 на Есперанто) и 20 курсове отъ 50 станции въ 19 страни отъ 3 континента. Между това числото на произнасянитѣ речи чрезъ радиото за и на Есперанто се чувствително увеличава. Станцията въ Токио отъ сега взима участие въ разпространението на Есперанто чрезъ радиото.

Изъ „*Esperantista Junularo*“.

Конгреси. а) Международни: XVIII Универсаленъ Есперантски конгресъ — 31 юлий до 7 августъ въ Единбургъ, Шотландия.

VI Международенъ Вегетариански конгресъ — 26 — 30 май въ Лондонъ, Англия.

б) Национални:

Британски Есперантски конгресъ — 22—25 май въ Ньдърсфлидъ.

Германски Еспер. конгресъ — 22—25 май въ Мюнхенъ.

Български Есперантски конгресъ — 15, 16 и 17 августъ гр. Варна.

Книжница.

Слънчеви и въздушни бани отъ проф. Шоненбергеръ, д-ръ Х. Гвацъ и др. Пр. А. Н Ангеловъ:

Общи въздействия на въздушната баня. Най-важното, непознато до сега действие на въздушната и слънчева баня. Какъ се правятъ въздушни и слънчеви бани. Въздушна баня за туберкулозни, страдащи отъ нервни болести и др. Цена 8 лв.

Човѣка и алкоолъ отъ Д-ръ Д. А. Буткевичъ:

Тайната на живота въ човѣшкото тѣло.

Какво върши алкоола? Алкоолътъ — безболезнена отрова. Тъмнитѣ сили, които гнетятъ човѣка и алкоолътъ. Цена 7 лв.

Национализъмъ отъ Рабиндранатъ Тагоръ:

Европа—майка на национализма. Борбата на нациитѣ души свѣта Човекъ е нравствено същество, а не машина. Национализмътъ самъ готви страшната си гибель. Какъ можемъ да се излекуваме отъ болестята национализмъ. Национализмътъ въ Индия и Япония. Цена 10 лева.

И третѣ книги се доставятъ отъ книгоиздателство: Из Коюмджневъ, ул. „Бачо Киро“ № 13, София.

Другари, трѣбва ли да мълчите!! Трѣбва ли да забравяте, че „Есперантска младежъ“ се нуждае отъ вашата подкрепа, жадува вашитѣ сили, очаква като вѣрна преданна служителка вашата дума?!

Gesamideoj, защо не се отзовете на надлежнитѣ ѝ вопиющи нужди, защо не ѝ изпратите възможното и длъжимо ѝ материално, както и морално подкрепление!?

Нима, gekonferencanoj, особено ония отъ васъ, които бѣха безпощадни въ своитѣ изисквания и строга критика въ Търново, нима вамъ поне не подсказа конференцията, че за да се изисква отъ „Есперантска младежъ“ трѣбва да ѝ се дава?

Искате тя да отразява като огледало вашитѣ вкусове и да задоволява жаждата на вашитѣ духове!

Но добре, другари, ~~защо ни карате~~ да доукараме; все една пѣсень!

Издължете се и така ще улесните редовното излизане на нашиятъ идеенъ стѣбъ до край. Защото „Есперантска младежъ“ е именно нашиятъ зеленъ стѣбъ.

Пратете отбранъ, изисканъ материалъ и вдигнете го, ако и чрезъ последнитѣ 2 броя само, не е късно, на желаемата висота!

Лесно е да осждаме, искаме и се борещимъ на думи; а на дѣло, gesamideoj, на дѣло да се проявимъ!

Ние уредницитѣ на „Есперантска младежъ“ очакваме, очакваме нетърпеливо вашата подкрепа.

Отзовете се на вопиющитѣ нужди на органа ни!

Изпълнете дълга си!

Отъ редакцията.

До _____

въ _____

Открита е подписка за книгата „Есперантски Синтаксисъ“ (за българи) отъ Захари Захариевъ

Тая ценна книга, отъ каквато отдавна се чувствува нужда у насъ, ще бжде издадена отъ Бълг. Есп. Д-во и ще обема 5 печатни коли, дребенъ шрифтъ (кегълъ), джебень форматъ и печатана на хубава (холцфрай) хартия.

Цената на отделенъ екземпляръ 20 лв. Предплатилитъ до 15 Юни т. г. ще получатъ синтаксиса срещу 15 лв.

Редакцията я горещо препоръчва на читателитъ си.

Кореспонденция. Василъ Хр. Бозаровъ и Никола Пеевъ, ученици, Орханне, Гимназията — желаятъ да кореспондиратъ съ съдействици на разни теми.

Gesamsideano! Не забравяйте фондъ „Есперантска младежъ“

◎ ЦЕНА 3 ЛВ. ◎

Годишенъ абонаментъ 30 лв.

Урежда редакционенъ комитетъ.